

Bruto domaći proizvod Crne Gore za 2016. godinu

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2016. godini iznosila je 2,9%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2016. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2016. godini iznosio je 3 954 miliona eura, dok je u 2015. godini iznosio 3 655 milion eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2016. godini iznosio je 6 354 eura, dok je u 2015. godini iznosio 5 873 eura.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2015	2016
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	3 655	3 954
2. Stanovništvo, hilj.	622,2	622,3
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	5 873	6 354
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR	3575*	3 762
5. Realni rast BDP-a (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine/BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	3,4*	2,9
6. Nominalni rast BDP-a (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	4,8*	8,2
7. Deflator (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	1,4*	5,1

*Podaci su publikovani u Saopštenju BDP-a za 2015.god.

Tabela 2: Bruto vrijednost proizvodnje i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2015. – 2016. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	483 662	476 353	189 065	180 881	294 597	295 472
B	Vađenje rude i kamena	70 260	80 746	28 739	37 950	41 521	42 795
C	Prerađivačka industrija	523 043	489 978	373 622	340 483	149 422	149 495
D	Snabdijevanje električnom energijom	231 800	275 599	105 688	134 007	126 112	141 592
E	Snabdijevanje vodom	93 012	99 738	22 903	29 960	70 109	69 777
F	Građevinarstvo	538 789	786 139	401 405	563 897	137 385	222 242
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	843 532	889 412	395 775	405 315	447 758	484 097
H	Saobraćaj i skladištenje	348 858	389 007	214 885	228 673	133 973	160 334
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	534 992	551 432	259 423	270 308	275 569	281 124
J	Informisanje i komunikacije	287 477	293 183	133 555	138 466	153 922	154 717
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	269 300	280 792	101 227	105 810	168 072	174 982
L	Poslovanje nekretninama	311 682	318 038	81 607	81 632	230 075	236 407
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	250 773	236 467	154 606	139 608	96 167	96 859
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	111 311	138 180	71 168	88 355	40 143	49 826
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	394 241	423 866	122 508	131 559	271 733	292 307
P	Obrazovanje	185 972	194 628	27 213	26 122	158 759	168 507
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	199 797	234 341	61 226	82 235	138 571	152 105
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	108 636	108 565	53 999	50 504	54 636	58 060
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	53 398	69 617	19 917	29 326	33 480	40 291
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela				
Ukupno		5 840 535	6 336 081	2 818 531	3 065 091	3 022 004	3 270 989
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode						632 507	683 223
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)						3 654 512	3 954 212

Tabela 3: Indeksi nominalnog rasta, struktura BDP-a i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2015 - 2016. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta ¹	Struktura BDP- a (%)	
		2015	2016		2015	2016
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	294 597	295 472	100,3	8,1	7,5
B	Vađenje rude i kamena	41 521	42 795	103,1	1,1	1,1
C	Prerađivačka industrija	149 422	149 495	100,0	4,1	3,8
D	Snabdijevanje električnom energijom	126 112	141 592	112,3	3,5	3,6
E	Snabdijevanje vodom	70 109	69 777	99,5	1,9	1,8
F	Građevinarstvo	137 385	222 242	161,8	3,8	5,6
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	447 758	484 097	108,1	12,3	12,2
H	Saobraćaj i skladištenje	133 973	160 334	119,7	3,7	4,1
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	275 569	281 124	102,0	7,5	7,1
J	Informisanje i komunikacije	153 922	154 717	100,5	4,2	3,9
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	168 072	174 982	104,1	4,6	4,4
L	Poslovanje nekretninama	230 075	236 407	102,8	6,3	6,0
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	96 167	96 859	100,7	2,6	2,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	40 143	49 826	124,1	1,1	1,3
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	271 733	292 307	107,6	7,4	7,4
P	Obrazovanje	158 759	168 507	106,1	4,3	4,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	138 571	152 105	109,8	3,8	3,8
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	54 636	58 060	106,3	1,5	1,5
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	33 480	40 291	120,3	0,9	1,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 022 004	3 270 989	108,2	82,7	82,7
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		632 507	683 223	108,0	17,3	17,3
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		3 654 512	3 954 212	108,2	100,0	100,0

¹ Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) * 100

Tabela 4: Bruto dodata vrijednost, u tekućim i stalnim cijenama, 2016. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		
		Tekuće cijene 2015	Tekuće cijene 2016	Stalne cijene 2016
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	294 597	295 472	306 081
B	Vađenje rude i kamena	41 521	42 795	36 120
C	Prerađivačka industrija	149 422	149 495	143 286
D	Snabdijevanje električnom energijom	126 112	141 592	130 526
E	Snabdijevanje vodom	70 109	69 777	66 735
F	Građevinarstvo	137 385	222 242	181 414
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	447 758	484 097	456 160
H	Saobraćaj i skladištenje	133 973	160 334	140 393
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	275 569	281 124	280 688
J	Informisanje i komunikacije	153 922	154 717	148 482
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	168 072	174 982	179 391
L	Poslovanje nekretninama	230 075	236 407	233 526
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	96 167	96 859	96 175
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	40 143	49 826	41 053
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	271 733	292 307	275 537
P	Obrazovanje	158 759	168 507	154 949
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	138 571	152 105	135 617
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	54 636	58 060	54 226
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	33 480	40 291	33 367
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 022 004	3 270 989	3 093 726
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		632 507	683 223	668 570
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		3 654 512	3 954 212	3 762 296

Tabela 5: Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2016. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2016	2016
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	306 081	8,1
B	Vađenje rude i kamena	36 120	1,0
C	Prerađivačka industrija	143 286	3,8
D	Snabdijevanje električnom energijom	130 526	3,5
E	Snabdijevanje vodom	66 735	1,8
F	Građevinarstvo	181 414	4,8
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	456 160	12,1
H	Saobraćaj i skladištenje	140 393	3,7
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	280 688	7,5
J	Informisanje i komunikacije	148 482	3,9
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	179 391	4,8
L	Poslovanje nekretninama	233 526	6,2
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	96 175	2,6
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	41 053	1,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	275 537	7,3
P	Obrazovanje	154 949	4,1
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	135 617	3,6
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	54 226	1,4
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	33 367	0,9
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 093 726	82,2
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		668 570	17,8
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		3 762 296	100,0

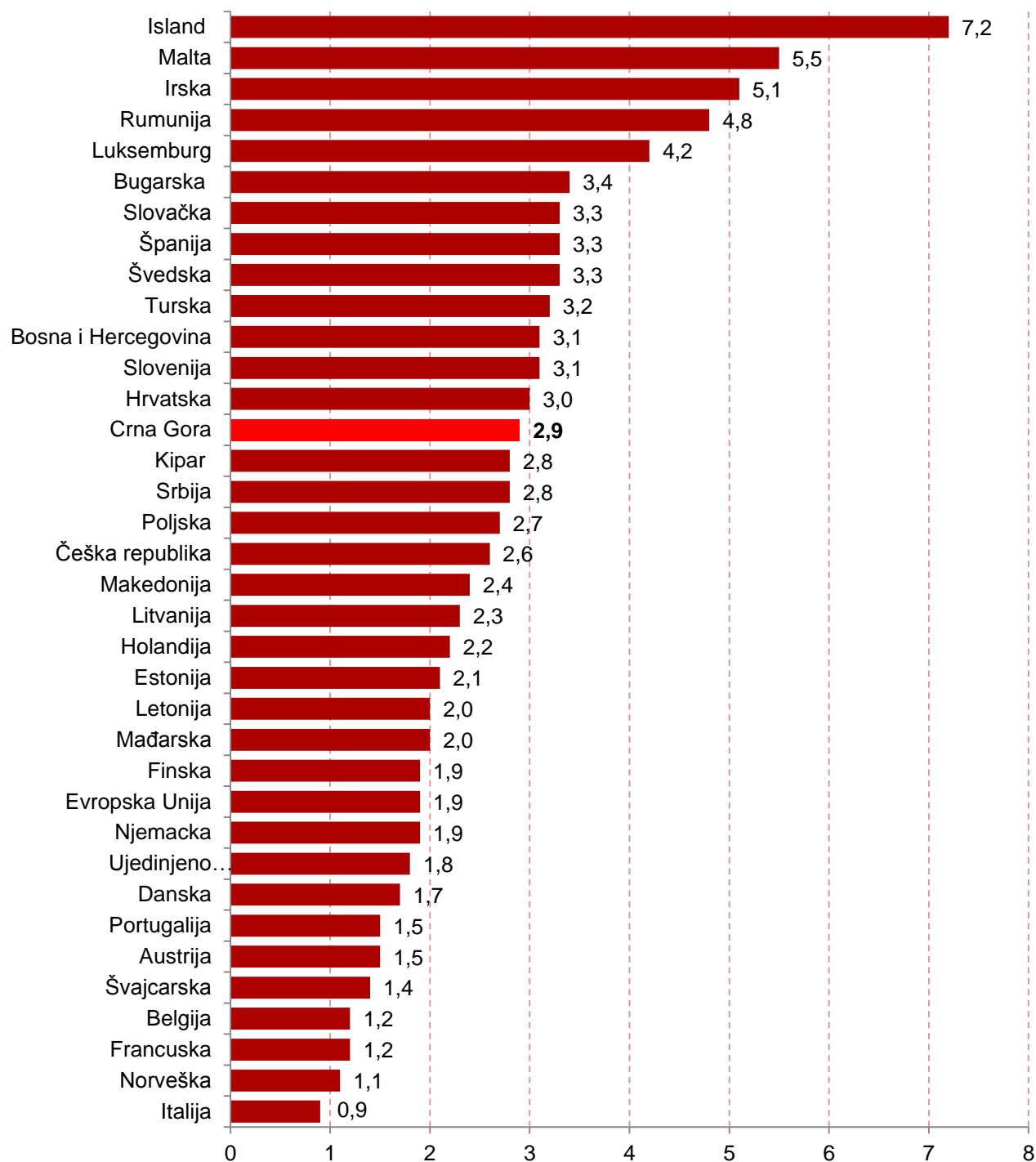
Tabela 6: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2015 - 2016. godina

Kategorija potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2015	2016	2015	2016
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 594 493	3 810 556	98,4	96,4
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 892 977	3 035 067	79,2	76,8
1.2= (a+b)	Potrošnja države	701 516	775 489	19,2	19,6
a)	<i>individualna</i>	321 812	369 834	8,8	9,4
b)	<i>kolektivna</i>	379 704	405 655	10,4	10,3
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	736 277	916 725	20,1	23,2
3	Promjene zaliha	-1 897	115 141	-0,1	2,9
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-674 361	- 888 211	-18,5	-22,5
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 539 210	1 599 912	42,1	40,5
a)	<i>izvoz roba</i>	325 286	345 331	8,9	8,7
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 213 924	1 254 581	33,2	31,7
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 213 571	2 488 123	60,6	62,9
a)	<i>uvoz roba</i>	1 788 803	2 002 603	48,9	50,6
b)	<i>uvoz usluga</i>	424 768	485 520	11,6	12,3
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	3 654 512	3 954 212	100,0	100,0

Tabela 7: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2015 - 2016. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2015	2016	2015	2016
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 519 289	3 755 552	98,4	99,8
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 836 598	3 048 089	79,3	81,0
1.2= (a+b)	Potrošnja države	682 691	707 463	19,1	18,8
a)	<i>individualna</i>	318 661	322 092	8,9	8,6
b)	<i>kolektivna</i>	364 030	385 371	10,2	10,2
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	735 633	938 919	20,6	25,0
3	Promjene zaliha	17 713	-19 702	0,5	-0,5
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-697 476	-912 475	-19,5	-24,3
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 467 859	1 634 111	41,1	43,4
a)	<i>izvoz roba</i>	331 915	370 478	9,3	9,8
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 135 944	1 263 633	31,8	33,6
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 165 335	2 546 586	60,6	67,7
a)	<i>uvoz roba</i>	1 805 301	2 062 146	50,5	54,8
b)	<i>uvoz usluga</i>	360 034	484 440	10,1	12,9
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	3 575 158	3 762 294	100,0	100,0

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a, 2016. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/printTable.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00115&printPreview=true#>

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Metodologija obračuna

Zavod za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjene za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšán dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Poreske uprave, Uprave carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave carina i Poreske uprave.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Zavoda za statistiku www.monstat.org

Tiraž: 60 primjeraka

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, tel/fax (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa

tel/fax +382-20-223 435

Web: www.monstat.org

email: contact@monstat.org